

Praha 27. 9. 2023

Na pravou míru: Reakce na článek ČT24

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3616987-o-predcasny-duchod-se-zada-skoro-ctyrikrat-casteji-nez-loni-seniori-maji-obavy-z>

Rádi bychom se vyjádřili ke článku ČT24, který vyšel 25. 9. 2024 a který obsahuje řadu nepřesností a chybných interpretací dat. Článek se týká počtu žadatelů o předčasné důchody. Redakci jsme dne 26. 9. 2023 telefonicky i po e-mailu na některé chyby upozornili a požádali o urgentní opravu. Ještě téhož dne jsme obdrželi odpověď: „*Finální verdikt je takový, že v celkovém kontextu článku informace zavádějící není.*“. Proto jsme se rozhodli údaje uvést na pravou míru a předejít tak dalším dotazům a především šíření chybných informací.

Z článku ČT24:

Za výrazným nárůstem počtu žadatelů stojí podle ekonoma Filipa Pertolda z think tanku IDEA při CERGE-EI, takzvaná „výpočtová zamítačka.“ Právě o ni si kvůli výhodné valorizaci důchodu v posledních třech měsících loňského roku zažádalo necelých 55 tisíc lidí, letos pak dalších 86 tisíc lidí.

Na pravou míru

Chybná interpretace dat. Z textu to vyznívá, že jen o tzv. výpočtovou zamítačku požádalo v posledních třech měsících loňského roku téměř 55 tisíc lidí, letos pak dalších 86 tisíc lidí. Ve skutečnosti tato čísla reprezentují údaje celkového počtu žádostí o předčasné důchody a nikoliv počty tzv. výpočtových zamítaček. Statistiky podaných žádostí o důchod zahrnují i výpočtové zamítačky, protože se jedná o označení žádostí o předčasný starobní důchod, kdy již při jejím podání klient nežádá o výplatu předčasného důchodu, ale „pouze“ o jeho přiznání a stanovení výše. Stejně jako v případě žádosti o přiznání (předčasného) starobního důchodu s výplatou je třeba zjistit, zda splňuje podmínky nároku pro přiznání důchodu, a o přiznání či nepřiznání tohoto důchodu rozhodnout (v kladném případě včetně stanovení výše důchodu).

Z článku ČT24:

„Výpočtová zamítačka znamená, že si předběžně požádáte o důchod, víceméně si ho zarezervujete. Poté si můžete do půlroku skutečně požádat o předčasný důchod. Ten Vám bude následně přiznán ve stejné výši, jako byste o něj žádali v prosinci minulého roku,“ objasnil Pertold.

Na pravou míru

Tato interpretace je zcela chybná, zřejmě došlo k záměně, resp. pomíchání pojmu „výpočtová zamítačka“ a možnosti uplatit tiskopis „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“.

Výpočtová zamítačka

Žádost o předčasný důchod nemusí ještě znamenat, že skutečně přestanete pracovat. Máte možnost požádat o tzv. důchod bez výplaty. Jde o postup, při kterém požádáte o přiznání předčasného důchodu, ale současně nepožadujete jeho výplatu. Díky tomu budete moc nadále pracovat bez omezení příjmu (což je běžně u předčasného starobního důchodu limitováno – nesmí vám vzniknout účast na důchodovém pojištění.) Poté, co v práci skončíte, požádáte o uvolnění výplaty důchodu a zároveň o započítání další odpracované doby (tedy další získané doby důchodového pojištění), čímž dojde ke zvýšení procentní výměry důchodu. Podstatné je, že dojde k „zafixování“ podmínek výpočtu důchodu, které byly platné ke dni přiznání důchodu podle podané žádosti o důchod, nikoliv podmínek pro výši důchodu platných v době, kdy žádáte o uvolnění výplaty.

Tiskopis „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“.

Prostřednictvím tiskopisu si pojištěnec zachová datum uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění uvedené v tiskopise v souvislosti s budoucím podáním žádosti o důchod v případě, kdy aktuálně z důvodu vysokého zájmu ze strany klientů nemůže žádost na OSSZ řádně sepsat. Zejména u předčasných starobních důchodů je fixace data uplatnění nároku důležitá, neboť o přiznání předčasného starobního důchodu nelze žádat zpětně před tímto datem. Tiskopis je k dispozici na ePortálu ČSSZ: <https://eportal.cssz.cz/web/portal/-/tiskopisy/unddp>.

Podání tiskopisu „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ není řádnou žádostí o důchod, a je nutné se na OSSZ dostavit k jejímu vlastnímu sepsání, a to nejpozději do šesti měsíců ode dne uplatnění nároku uvedeným tiskopisem. V případě, že nebude ve lhůtě uvedené v předchozí větě žádost o důchod sepsána, bude toto podání považováno za neúčinné.

Z článku ČT24:

Ten Vám bude následně přiznán ve stejné výši, jako byste o něj žádali v prosinci minulého roku.

Na pravou míru

V rámci předpisů důchodového pojištění se vždy posuzuje nárok na důchod i všechny ostatní související podmínky (důchodový věk, potřebná doba pojištění, hodnocení dob pojištění i náhradních dob pojištění atd.) a stanoví se výše důchodu podle právní úpravy platné a účinné k požadovanému dni přiznání důchodu. Není tedy podstatné, kdy pojištěnec uplatnil nárok na dávku důchodového pojištění či kdy žádost na správě sociálního zabezpečení sepsal, ale od kterého data se bude důchod

přiznávat a vypočítávat (bez ohledu na to, zda bude od stejného data i vyplácen), a jaké právní předpisy budou k tomuto dni účinné.

Pokud jste tedy tiskopis „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ podali v prosinci 2022, mohli jste do 6 měsíců (např. v květnu 2023) sepsat žádost o přiznání předčasného starobního důchodu od 31. prosince 2022. Pro nárok na důchod i jeho výši budou rozhodné podmínky platné v prosinci 2022. Obdobně pokud bude tiskopis „Uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění“ uplatněn v září 2023 a žádost o důchod bude sepisována až v listopadu 2023 s požadovaným datem přiznání např. od 30. září 2023, budou pro nárok na důchod a jeho výši rozhodné podmínky platné a účinné v září 2023.

Oddělení komunikace ČSSZ